

‘NIGERIA ER BLITT EI DØDSFELLE’

Katolsk aktivist for dialog og menneskerettar
bed Vesten snakke sant om islamiseringa av
heimlandet hans. Side 14-17

Kupp i Myanmar: Kjemper mot hærens overgrep **2** | Vår modige partner måtte søke dekning **3**
Libanon: Vaksinerer i et land uten tillit til ledere **4** | Her er kirken virkelig blitt kirke **8**
Tyrkia: Svartelisting tapper kirke for ledere **10** | Pilegrim: Jesus gikk den tunge veien for andre **12**

KJEMPER MOT HÆRENS MAKT

Stefanusalliansens samarbeidspartner krever handling fra Myanmar's naboer og fra FN.

TEKST: BIRGITTE MOE OLSEN

■ **At Myanmar's militære** styrker skulle avsette folkevalgte politikere i et kupp 1. februar, ble et sjokk. Under nesten ti år med folkevalgt styre hadde utviklingen i Myanmar gått i riktig retning.

Nå befinner flere av Stefanusalliansens samarbeidspartnere og kontakter seg i samme situasjon som de gjorde for 20-30 år tilbake. Ytringsfriheten, pressefriheten og forsamlingsfriheten settes under press. Aktivister fengsles, og demonstranter utsettes for militærvold. Fredelige demonstranter drepes.

Tilbake til 1988

De første dagene etter kuppet var det stille i gatene. Men sinnet etter at militæret avviste valgresultatet fra november, var til å ta og føle på. NLD – partiet til fredsprisvinner og landets leder Aung San Suu Kyi – hadde vunnet en brakseier.

» Religion brukes som et våpen for å skape kaos.

Myo Min

Situasjonen minnet mistenkelig mye om Myanmar's første demokratiske valg i 1990. Etter en brakseier for NLD tok militæret makten og plasserte Aung San Suu Kyi og en rekke andre opposisjonspolitikere og aktivister i fengsel. Militærstyret varte i 20 år.

Stefanusalliansens samarbeidspartner Aung Myo Min deltok i studentdemonstrasjonene i 1988, men måtte flykte. I Thailand grunnla han organisasjonen som i dag heter Equality Myanmar som har arbeidet fritt inne i landet siden 2012.

Aung Myo Min har kjempet for demokrati i Myanmar siden slutten av 1980-tallet. Foto: Gisle Skeie

– Equality Myanmar fordømmer kuppet på det sterkeste. Militæret bruker restriksjoner, vold og skremmelstaktikker slik de også gjorde i 1988-1990. Det er skremmende. Religion brukes som et våpen for å skape kaos, sier Myo Min fra sitt skjulested i Myanmar.

Han vil samarbeide med ulike religiøse grupper for å vise at hele folket er imot militæret, uavhengig av etnisitet eller religion.

Sivil ulydighet

I ukesvis demonstrerte hundretusener over hele landet mot kuppet. Sykehusansatte, bankansatte, lærere og byråkrater gikk ut i streik. Folk kledde seg ut som superhelter og fant på kreative måter å vise motstand på – med ikke-vold og sivil ulydighet.

I slutten av februar er Aung Myo Min usikker på hvor lenge demonstrasjonene kan pågå. Bevegelsen mangler et tydelig lederskap, og det koster dessuten penger å demonstrere i ukesvis.

Krever handling

Folk ser til valgte politikere for å lede ulydighetskampanjen, og ønsker at disse utnevnes av det internasjonale samfunn som Myanmar's rettmessige regjering. De sier dessuten tydelig ifra at FN og andre internasjonale aktører må innføre sanksjoner. Etter tiår tidligere med militærstyre er folket lei av at FN er handlingslammet.

– Nabolandene i Sørøst-Asia må ta større ansvar. Vi jobber på ulike fronter med FN og enkeltland og med sivilsamfunnet i Myanmar for størst mulig gjennomslag. Uansett hvordan situasjonen utvikler seg, vil vi fortsette arbeid for demokrati og menneskerettigheter, sier Myo Min. ■

Les også Ed Brown side 3: Han måtte gå i skjul

Magasinet
stefanus

Utgiver:
Stefanusalliansen

Adresse:
Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no

Telefon:
23 40 88 00

Ansvar. redaktør:
Ed Brown, gen.sek

Redaktør:
Johannes Morken

Redaksjon:
Marianne Haugerud
Birgitte Moe Olsen

Forside:
Afrika:
vectorworldmap.com

Design:
Tyde: Bendik Schøien

Trykk:
Kai Hansen Trykkeri

Opplag:
16 200

Gavekonto:
3000 14 57922

VIPPS:
19013

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatteres og intervjuobjekters regning. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplysningsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året. Bestill med SMS: MAGASIN til 2377 eller post@stefanus.no

Tilgjengelig som podcast. Kontakt KABB: kabb@kabb.no

www.stefanus.no
f/stefanusalliansen
@stefanusalliansen

HAN MÅTTE GÅ I SKJUL

«Takk. Jeg er i sikkerhet.»

Dette er de siste ordene jeg fikk fra min venn, Aung Myo Min, en høyt profilert menneskerettighetsaktivist i Myanmar. Datoen var 1. februar.

■ **Jeg traff Aung Myo Min** første gang på Galare Guest House i Chiang Mai, nord i Thailand, i 2006. Han kom kjørende på moped. Med langt, svart hår og et stort smil om munnen hilste Myo meg med den tradisjonelle burmesiske hilsen «mingalaba» – «vær velsignet».

Myo Min var en av dem som måtte rømme fra Myanmar i 1988, da militæret slo hardt ned på studentene som demonstrerte for demokrati og menneskerettigheter. Som en av lederne av studentbevegelsen var hans liv i fare.

Snek seg ut for opplæring

Da vi møttes første gang, var 18 år gått siden han måtte flykte. Han hadde ikke sett familien siden han måtte forsvinne.

Som flyktning i Thailand hadde Myo ingen rettigheter, han måtte starte helt på bunnen. Likevel klarte Myo å opprette en organisasjon for å hjelpe folk i Myanmar. Organisasjonen het dengang Human Rights Education Institute of Burma (HREIB).

Målet var å hjelpe folk til å forstå og kjempe for egne rettigheter. I Myanmar hadde ingen lov til å lære om menneskerettigheter, men i eksil i Thailand kunne HREIB tilby dette.

Burmesere skulle snike seg over grensen og bli der i over en måned mens de fikk opplæring i grunnleggende menneskerettigheter og demokrati.

Sendt tilbake

Etter endt opplæring ble deltakerne sendt tilbake til Myanmar for å styrke sivilsamfunnet. Den dagen militærjuntaen var borte og et demokratisk styresett var på plass, ville de som hadde fått opplæring, kunne være ledere som kunne bygge opp igjen landet.

Deltakerne lærte om ytringsfrihet, kvinners rettigheter, arbeidsrett, godt styresett og rettsstat. Fra 2007 fikk Stefanusalliansen oppgaven å undervise i religions- og livssynsfrihet. Tusenvis av burmesiske aktivister fikk lære at alle har rett til å ha en tro, skifte tro og utøve sin tro i fred.

Deltakerne var menn og kvinner – med ulik bakgrunn: buddhister, kristne, hinduer, ateister, muslimer og agnostikere. Det var givende å få undervise de spirende aktivistene. Over flere år ble jeg godt kjent med Myo Min som aktivt deltok i mange av kursene.

Håper han slipper å rømme igjen

I 2012 åpnet Myanmar seg igjen. Myo Min fikk et gledelig gjensyn med sitt hjemland og sin aldrende mor. Arbeidet skjøt fart, og flere og flere fikk opplæring. Myos aktivitet ble lagt merke til, og da Barack Obama besøkte Myanmar, var Myo Min en av to aktører fra sivilsamfunnet som ble invitert til å treffe presidenten. Jeg var i Myanmar da: Myo beklaget at han ikke kunne treffe meg til avtalt tid fordi han skulle møte Obama.

La oss håpe og be om at det ikke blir nødvendig for Myo Min å flykte igjen. ■

» Burmesere skulle snike seg over grensen til Thailand og få opplæring i grunnleggende menneskerettigheter.

Ed Brown

Generalsekretær

Synspunkter på lederen?
Send dem til ecb@stefanus.no

To tredjedelar er viljuge til å ta vaksinen, men mange vil venta for å sjå korleis vaksine verkar. Foto: Shutterstock

PEST DER MISTILLITEN RÅR

Medan nordmenn flest har tillit til at regjeringa til slutt vil skaffa vaksinar til alle, manglar folket i Libanon tillit til leiarane sine.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Libanon er i ferd** med å falla frå kvarandre. Pandemien er berre ei av krisene. Ei djup økonomisk krise, med ein stor del av folket under fattigdomsgrensa, er ei anna. Djup mistru til vanstyre og korrupsjon førte til store demonstrasjonar før pandemien.

For eitt år sidan kom koronaviruset og stenginga av samfunnet.

– Svaret på pandemien var som så mykje anna: Det kom seint, det var ikkje transparent og det var motstridande

retningsliner, seier Elie Al Hindy. Han er direktør i stiftinga Adyan som Stefanus-alliansen samarbeider med om undervisning i trusfridom.

Stenginga vart også praktisert svært ulikt. 94 000 menneske fekk løyve til å gå ut kvar dag, men talet vaks. Det kom så for ein dag at i dei sørlege forstadene til Beirut, i Tripoli og Baalbeck og i landsbyar i fjella, var det svært mange som ikkje retta seg etter stenginga. Dette er dels fattige og overfolka område som er ein miks av sunni-muslimar og flyktningar. Og det er område der sjia-muslimar bur, og der regjeringa ikkje har kontroll av politiske grunnar. Den sjia-muslimske geriljaen Hizbollah er blitt ein stat i staten.

Eksplasjon og raseri

Den katastrofale eksplasjonen i august førte til nytt raseri. Regjeringa måtte gå av. Landet vart styrt av eit forretningsministerium. Fleire

sjukehus vart øydelagde. Dei sjukehusa som klarte seg, er overbelasta av covid-19-pasientar. Etter nyttår gjekk smitten sterkt opp. Over 4 300 er døde (20. februar).

Verdsbanken har finansiert 2,1 millionar vaksinedosar. Dei første 28 500 Pfizer-dosane kom midt i februar. Resten blir enten Pfizer eller andre vaksinar gjennom det globale Covax-programmet. Så langt er berre Pfizer og russiske Sputnik godkjende.

Det er opna for privat import. Men skyhøg dollarkurs gjer at svært få har råd til å betala 20-30 dollar for vaksine.

Politisert

Ein artikkel frå Arab Reform Initiative fortel om legar som er urolege for rein politisering av vaksininga. «Korleis og for kven?» Det spør forfattarane. Ein av dei arbeider ved Science Po i Paris, den andre er professor ved Universitetet i Libanon.

Så sensitiv og politisk er vaksine-saka at ein av dei vi har spurt, ikkje vågar å bli sitert, men seier at dei ber og håpar at helsepersonell i frontlina og dei mest sårbare blir prioriterte: «Uavhengig av bakgrunn.» Det er ikkje sjølv sagt.

Dei mektige er framleis krigsherrar frå borgarkrigen (1975-1990). Regjeringa har sagt at alle skal få vaksine, utan omsyn til nasjonalitet, også syriske og palestinske flyktningar.

– Det er den einaste måten å gjera alle trygge på, seier Elie Al Hindy.

Men folk frå krigsherre og president Michel Aouns maronittiske parti har likevel insistert på at vaksine skal gjevast «berre til libanesarar». Dette har fyrt opp ny nasjonalisme og framandfrykt retta mot flyktningar i eit land med djup sosial naud. FN skal sikra vaksinar til flyktningane.

Regjeringa har sagt at 80 prosent av folket skal vera vaksinerte i år. Elie Al Hindy seier at mange ikkje trur på dette.

To tredjedelar seier at dei vil ta vaksinen. Men sviktande tillit både til regjering og vaksineprodusentar er eit problem. Mange av dei som seier ja, vil venta for å sjå korleis andre vaksinerte reagerer – eller venta på ein spesiell vaksine.

– Covid-krisa reflekterer ein total mangel på tillit. Same kor sterke forsikringar vi får, stolar ikkje folk på at styresmaktene vil levera. Eg trur ikkje covid-situasjonen vil stabilisera seg før i 2023, seier Elie Al Hindy.

Manglar folketeljing

Eit land må vita kor stor flokken som skal få immunitet, er. Det veit ikkje Libanon. Landet har ikkje hatt folketeljing sidan 1932. Overslag over folketalet varierer frå 4 til 9 millionar. Verdsbanken brukar talet 6,8 millionar og reknar med 1,5 millionar flyktningar frå Syria. Landet husar også 175 000 palestinarar. Fjerdeparten av folket er flyktningar.

” Det libanesiske folket har mista tilliten til den styrande eliten.

Elie Al Hindy

– Folket må visa mot og velja ein ny elite, seier Elie Al Hindy i Adyan

Men det er uvilje mot ei ny folketeljing – det vil forstyrre det politiske systemet, konstaterer Arab Reform Initiative. Dei viktigaste posisjonane i Libanon er, sidan Frankrike takka for seg som kolonimakt, vorte fordelte mellom dei største religiøse retningane: Sunni-islam, sjia-islam, maronittane og dei gresk-ortodokse kristne.

Det sekteriske systemet blei laga for å sikra kristne posisjonar, men er blitt korrumpert: gamle krigsherrar sikrar seg og sine. Arab Reform Initiative tek til orde for å telja folket utan å registrera religion. Men dette er altså sensitiv politikk.

Ventar i uro

– Det libanesiske folket har mista tilliten til den styrande eliten. Folket må bli modig nok til å ta saka i egne hender, gjera det skiftet som må til, få slutt på korrupsjonen, halda politikarane ansvarlege og føra ein meir profesjonell, transparent og kompetent elite til makta, seier Elie Al Hindy.

Til dei som trur alt er over når nordmenn flest er vaksinerte: Libanons problem er ikkje berre libanesarane sitt. Det er vårt også. Dette er ikkje over. ■

Irak: Vaksinering i mars

Irak har inngått avtaler om vaksiner som dekker 20 prosent av befolkningen på 40 millionar. De første dosene settes i starten av mars. Helsepersonell, hæren, politiet og andre sikkerhetsstyrker, de eldre og de med kroniske sykdommer prioriteres. Vel 13 200 var døde 20. februar. Dette melder vår partner i Nord-Irak, hjelpeorganisasjonen Capni.

Frivilljuge sjukepleiarar ved helse-
klinikken til Resurrection Church
Beirut. Foto: RCB

KYRKJA SER TIL DEI SJUKE

Dette er kyrkja som både sender gudstenester på nettet og driv helsearbeid blant dei aller mest utsette – syriske flyktningar og fattige libanesarar.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Resurrection Church Beirut** var kanskje den aller første libanesiske kyrkjelyden som kasta seg rundt for å hjelpe syriske krigsflyktningar som strøymde over grensa då borgarkrigen starta i 2011.

Kyrkja har ein veksande poliklinikk. Fem legar tek nokre timar kvar i veka. Klinikken ligg i ein bydel med mange syriske flyktningar og mange fattige libanesarar, like ved Nabaa der RCB har eitt av dei to kyrkjesentra sine, i tillegg til hovudkyrkja.

Veksande klinikk

Før pandemien hadde klinikken kapasitet til vel 100 pasientar i månaden. No har dei mellom 200 og 240. Dei har fått fleire legar som dekkjer kardiologi, gynekologi og fødselshjelp, nevrologi og familiemedisin.

– Vi tilbyr helsetenester svært billeg. Men vi har diverre ikkje midlar til å dekkja utgiftene for alle, seier Tsoler Pashayan som leier helseprogrammet.

Klinikken tilbyr koronatestar. Kvar månad får kring 15, som ikkje har pengar, testane heilt gratis. Klinikken

» Vi tilbyr helsetenester
svært billeg.

Tsoler Pashayan

dekkjer opptil 75 prosent av kostnadane for medisin eller blodprøvar.

Klinikken dekkjer ein del av utgiftene til kirurgi for ein del pasientar. Legane hjelper pasientar til å få utført operasjonar på klinikane som flyktningar har tilgang til gjennom FNs flyktningorganisasjon UNHCR.

Seinskadar etter eksplosjon

Det var vore eit katastrofalt år for Libanon. Månader etter den katastrofale eksplosjonen i Beirut kom det pågang frå skadde som trengde operasjonar.

Klinikken hjelper også telefonkonsultasjonar til dei som ikkje kan koma. Ein frivilljug driv heimebesøk, men på grunn av pandemien vert dette no berre utført via telefon. Nokre pasientar får låna oksygenmaskiner når dei treng pustehjelp heime.

«Guds nåde»

To frivilljuge sjukepleiarar og to resepsjonistar er også med på helseklinikken.

– Av Guds nåde har helsetenesta vår kunna arbeida ved sida av diakonien, den pastorale omsorga og den nettbaserte kyrkja vår, seier Tsoler Pashayan.

Kyrkjelyden gir pasientane også eit åndeleg tilbod. – Klinikken er også ein måte å dela evangeliet på, vi dekkjer åndelege, sjelelege og fysiske behov. Men klinikken er ikkje berre for medlemmar av kyrkja, den er for heile samfunnet, seier Tsoler Pashayan. ■

TRE GÅR PÅ SKOLEN – VIA ÉN MOBIL

De tre barna får lekser via WhatsApp. Det er ikke uvanlig. Problemet: Den syriske flyktningfamilien må dele én mobiltelefon.

TEKST: DEBBIE FAWZI, BEIRUT

■ **Libanons nedstengte** hovedstad Beirut sliter barna med de digitale regneoppgavene. Alt familien har råd til, er én mobiltelefon på deling.

Faren arbeider som vaktmester til en beskjeden lønn. Men han klarer for tiden ikke å få andre småjobber for å få endene til å møtes. Kona «Farah» er gravid og skal føde like etter påske.

Men de nærmeste sykehusene der UNHCR dekker utgifter for flyktninger, er fulle av covid-pasienter og har ikke plass den dagen hun skal føde. «Farah» må reise minst én time. De har ikke egen bil. Taxi er ekstremt dyrt. Hun engster seg.

– Vi takker Gud for alt vi har fått, men vi er usikre på de neste par månedene, sier Farah.

«Mistet håpet»

«Nour» synes det siste året har vært spesielt vanskelig. Hun er bekymret for barnas psykiske helse.

– Jeg vil at de skal ha bedre muligheter enn jeg har. Mine barn elsket å gå skolen, lære, se venner og lærerne. Nå er de fylt av tristhet og angst, de har mistet håpet, sier hun.

Nour bruker flere timer daglig på å undervise barna. Og hun hjelper dem med oppgavene fra

skolen. Familien har klart å spare nok til å kjøpe en gammel bærbar PC for å gjøre læringen på hjemmeskolen enklere.

– Vi fortsetter å be om bedre tider, sier «Nour».

«Jeg har ikke valg»

«Adam» ble fortvilet da samfunnet ble stengt igjen etter nyttår. Han jobber som altnuligmann.

– Det er ekstremt vanskelig å forsørge familien på fem. Før koronaviruset var arbeidet jevnt, men langvarige nedstenginger har gjort det vanskelig. Og folk er nervøse for å slippe meg inn i hjemmene sine av frykt for å bli smittet, sier han og legger til:

– Jeg har ikke noe valg. Jeg må skaffe familien min et levebrød, selv om det betyr å få covid-19 selv. ■

De kjemper for å bevare håpet. Foto: RCB

» Jeg må skaffe familien min et
levebrød, selv om det betyr å
få covid-19 selv.

«Adam»

Et team fra baptistmenigheten Resurrection Church Beirut rykket ut etter at eksplosjonen knuste Beirut sentrum i august.
Foto: RCB

HER ER KIRKEN VIRKELIG KIRKE

I en tid hvor det mest fornuftige ville være å holde seg hjemme for å ta vare på egen familie, setter mange seg i fare for å hjelpe andre.

TEKST: ELIE HADDAD, BEIRUT

■ **Kirker over hele verden** har opplevd forstyrrelser under pandemien. De fleste har tilpasset seg. Har vi lært noen lekser som for alltid vil forandre hvordan vi erfarer kirkens liv?

Før pandemien var en kirkebygning en viktig identitetsmarkør for et kirkesamfunn. Når vi blir bedt om å definere hva kirken er, kan vi alle være enige om at en

» Det varmer hjertene å se så mange kirkesamfunn som konsentrerer seg om å ta vare på dem som ikke kan klare seg selv.

Elie Haddad

kirke ikke er en bygning, men snarere et fellesskap av forløste mennesker i tjeneste med Gud, eller en variasjon av det.

Kirken er ikke et sted eller et bygg

Men måten vi bruker begrepet på, er uforenlig med den definisjonen. Vi går i kirken eller kommer fra kirken, og antyder med det at en kirke er et sted. Eller vi sier at vi har kirke søndag morgen, og antyder at en gudstjeneste søndag formiddag definerer kirken. Dette er kognitiv dissonans.

Selvfølgelig vil jeg ikke bagatellisere viktigheten av fellesskapet i kirken og av det som skjer søndag morgen eller formiddag i et kirkebygg.

Men skikken med å «gå i kirken» søndag morgen er blitt forstyrret over hele verden siden pandemien startet. I mitt eget kirkesamfunn har vi ikke møttes personlig en eneste søndag siden mars i fjor. Det er en meget sterk forstyrrelse.

Det var interessant å se, ikke bare i Libanon, men over hele verden, hvor raskt kirker tilpasset seg og begynte å streamer gudstjenester online. På en måte utviklet den implisitte troen seg fra «hvis vi møtes i en bygning på søndag morgen, så er vi kirken», til «hvis vi streamer vår preken online på søndag, så er vi kirken».

Med denne logikken vil det ikke overraske hvis kirkelivet går tilbake til den gamle normalen etter pandemien.

Kastet seg rundt

Men noe vesentlig har skjedd med kirken, i det minste i Libanon. To viktige observasjoner er verdt å merke seg. Eksplosjonen i Beirut 4. august var en stor katastrofe med konsekvenser vi aldri hadde opplevd. Katastrofen

rammet et stort antall mennesker som allerede led en alvorlig økonomisk krise og en alvorlig helsekrise.

Men allerede dagen etter så vi folk fra et stort antall kirkesamfunn ute i Beiruts gater for å feie, rengjøre, reparere, gi husly, dele ut mat, trøste, helbrede, bry seg om og elske – alt i Jesu navn. Det utrolige er at det ikke tok menighetenes komiteer og ledere timer eller dager med overveielser for å ta beslutningen om å handle. Snarere var det å handle straks det aller mest naturlige. Det var et resultat av at Gud gradvis har forvandlet våre menigheter og forberedt oss på en tid som denne. Her handlet kirken som kirke.

Den andre observasjonen gjelder responsen på pandemien, spesielt de siste månedene. Det libanesiske helsevesenet er ikke lenger i stand til å takle spredningen av viruset, og folk blir mer sårbare. Det varmer hjertene å se så mange kirkesamfunn som konsentrerer seg om å ta vare på dem som ikke kan klare seg selv. Noen kirker har til og med skaffet medisinsk utstyr og oksygenmaskiner for å hjelpe syke når våre overbelastede sykehus ikke kan klare det.

I en tid da det mest fornuftige ville være å bli hjemme og ta vare på egen familie, setter mange seg i fare for å ta vare på andre. Dette er et annet eksempel på hvordan kirken er kirke midt i nøden.

Vil kirken gå tilbake til normalen etter pandemien? Vi savner alle fellesskap med våre kirkefamilier. Vi er ivrige etter å komme tilbake til ulike elementer i kirkens liv. Men har vi ikke under pandemien lært noen lekser som for alltid skal forandre vår opplevelse av hva det vil si å være kirke?

Hva er neste «front» for kirken?

Kan kirkens identitetsmarkører bli vurdert på nytt? Kan vår definisjon av kirke revideres, ikke vekk fra Skriften, men slik at den blir mer i tråd med Skriften? Kanskje det overordnede spørsmålet ikke burde være om vi går tilbake til det normale eller ikke. Snarere, hva er den neste «fronten» for kirken?

Gud har formet oss i disse tider med motgang. Jeg ser frem til å se hvordan det Gud former i dag, vil bli en ny og vedvarende virkelighet for kirkene våre i morgen. ■

GJESTEN

■ **Elie Haddad** er president for Arab Baptist Theological Seminary (ABTS) i Beirut.

SVARTELISTING TAPPAR KYRKJER

Vija Herefoss i Stefanusalliansen er utestengt frå Tyrkia.

Pastor Ramazan leier ei kyrkje som blir tappa for leiarar fordi Tyrkia kastar ut utanlandske kristne.

– Det er ille – og det er ille at vi ikkje lenger vert overraska, seier Ramazan.

«Trussel mot nasjonal tryggleik»

Faven har ikkje fått vita grunnen. Eit par andre har også fått same beskjed – utan oppgitt grunn.

Sidan 1. januar 2019 er minst 67 utanlandske kristne enten blitt kasta ut eller er blitt nekta innreise etter utanlandsopphald. Ingen med N82-kode – «trussel mot nasjonal tryggleik» – har fått nytt visum. Andre har ikkje fått fornya opphaldsløyvet.

Dersom Faven og to til også vert rekna som truslar mot nasjonal tryggleik, blir det samla talet minst 70. I tillegg kjem kring 100 ektefeller og barn av dei svartelista.

Svartelistinga rammar altså i aukande grad utlendingsgjengar som er gift med tyrkiske borgarar som på si side er pastorar eller leiarar i protestantiske kyrkjer. I fjor var det minst fem slike saker. Utviklinga held fram i år.

Ingenting på rullebladet

Det er reist sak for å få omstøyt vedtaket til Faven. Pastor Ramazan reknar med at ho får vera i landet til saka er avklart. Ingen har så langt fått medhald i domstolane.

– Dette er folk som ikkje har noko som helst på rullebladet, ikkje eingong ei trafikkbot. Dei vert kasta ut berre fordi dei er kristne og har kontakt med kyrkjer eller har

delteke på heilt lovlege konferansar, seier Ramazan Arkan.

I mars 2020 vart prosjektrådgjevar Vija Herefoss i Stefanusalliansen nekta innreise i Tyrkia og sendt tilbake til Norge – av «nasjonale tryggingssrunnar». Andre utlendingsgjengar som hadde delteke på den same konferansen som Herefoss nokre veker tidlegare, er også svartelista.

Fleire av dei som er blitt svartelista, deltok på ein nasjonal konferanse i 2019, for arbeid blant barn.

«Stempla som kriminelle»

I sin 2020-rapport om menneskerettar i Tyrkia skriv Den protestantiske alliansen (TEK) at «det gjer oss svært vondt at kyrkjene vert framstilte som kriminelle og at folks liv vert snudde opp ned som om det var eit brotsverk å delta på lovlege møte.»

Det er, heiter det, ekstra krevjande for utlendingsgjengar som er gift med tyrkiske borgarar.

– Dei fleste av desse har inga leiarrolle i kyrkjene, dei er heimearbeidande kvinner. Konsekvensen er at kyrkjeleiarar som er tyrkiske borgarar, må dra frå Tyrkia, eller sjå familiane rivne i stykke.

– Vi respekterer landets suverene rettar, også til å avgjera kven som kan eller ikkje kan bli verande innanfor landets grenser. Men samstundes ser vi at handlingane vert sette i verk eine og åleine fordi personane er kristne. Det er alvorlege brot på rettane deira og er diskriminerande, heiter det i rapporten frå TEK som organiserer storparten av dei protestantiske kyrkjene i Tyrkia.

– Vi sit med det inntrykket at det protestantiske samfunnet er eit mål for vedtaka. Dette skaper djup uro, skriv TEK. ■

– Dette er folk som ikkje har noko som helst på rullebladet, ikkje eingong ei trafikkbot.

Pastor Ramazan Arkan

Ville verva informantar

■ **Folk som fortalde** at dei representerte tyrkiske etterretningstener, prøvde i minst fem tilfelle i fjor å verva kristne tyrkarar og kristne flyktingar i aust og søraust som informantar.

Dei tilbød kyrkjefolk pengar eller brukte trugsmål. Flyktingar fekk tilbod om flyktingstatus. Agentane var ute etter informasjon om kyrkjer, pastorar og aktivitetar i dei protestantiske kyrkjene, opplyser Umut Sahin i Den protestantiske alliansen (TEK) til Magasinet Stefanus.

Vervingsforsøka skjedde i to provinsar i søraust – som grensar mot land som Syria, Irak og Iran. Dette er ein sensitiv region også med mange kurdarar.

– Protestantiske kyrkjer er opne, dei følgjer lovene og er transparente og ansvarlege. Slik mistenkjeleg og tildekt framferd skaper uro, skriv TEK i 2020-rapporten sin om menneskerettar i Tyrkia.

Mindre synlege, færre angrep

TEK-rapporten fortel om klart færre saker med hatefulle ytringar eller fysiske angrep retta mot protestantiske kristne i 2020. Grunnen er truleg at kristne var mindre synlege enn før fordi samfunnet var stengt ned.

– Vi håpar at samfunnet etter pandemien vert meir prega av toleranse enn samfunnet var før, skriv TEK.

Men TEK er uroleg over angrep på kristne frå andre kyrkjesamfunn. Eit eldre kaldeisk katolsk ektepar forsvann i januar i fjor. Kona vart funnen død. Mannen er sporlaust borte. Dei budde i ein landsby heilt i søraust.

Diskriminerte under pandemien

I periodar under pandemien har samfunnet vore stengt heilt ned laurdagar og søndagar. Delar av samfunnet har vore opne resten av veka, fram til klokka 21, som sidan november.

Kyrkjene med søndag som gudstenestedag, er blitt hardare ramma enn moskear som har den viktige fredagsbøna.

– Dette er diskriminering, seier Umut Sahin i TEK.

Også livet i moskeane har hatt strenge smittevern-restriksjonar. Men det at protestantiske kyrkjer flest ikkje er godkjende som trussamfunn, men som foreiningar eller stiftinga, har slege negativt ut. Til dømes blei tre kyrkjer i eit distrikt i Istanbul stengde med grunnleggjeving i kamp mot pandemien – og «inntil den legale statusen for tilbodingsstader som høyrer til utlendingsgjengar, er avklart». ■

LES MEIR PÅ NETTET

Les meir om Tyrkia-rapporten og pastor Ramazans tekst: «Å vere pastor når jeg ikke ser menigheten.» www.stefanus.no

Pilegrimens identitet

Jeg har hatt anledning til å vandre på den gamle pilegrimsveien til Santiago de Compostela i det spanske Galicia ganske mange ganger, sammen med norske medvandrere. Underveis har vi møtt pilegrimer fra alle verdensdeler. Sammen har vi delt veien og sett for oss målet.

Jeg håper at jeg en gang skal kunne vandre i Den hellige families fotspor i Egypt. Foreløpig har jeg måttet nøye meg med å besøke enkelte steder, og ellers lese om det som skjedde.

Rastløshet og ro

Da Jesus sa til disiplene at de skulle gå opp til Jerusalem, var det uttrykk for pilegrimstradisjonene i jødedommen, selv om ordet pilegrim ikke var brukt på den tiden.

Den koptiske kristenheten i Egypt har mange tradisjoner som knytter seg til fasteperioder og religiøse høytider som innebærer det å reise fra et sted til et annet.

I vår postmoderne tid er vandringen viktigere enn målet. Vi pendler mellom rastløshet og ro og søker mening i å være underveis. Kirkeåret inviterer oss på en pilgrimsvandring gjennom tid og tider. På vårparten er det særlig fastetiden som utmerker seg. Da vandrer vi med Jesus til Jerusalem. Der skal han utføre sin egentlige gjerning, som er å hengi seg til døden i det siste, store offer.

Overgivelse

Jesu pilgrimsvandring ender med hans fullstendige overgivelse til Gud i døden på korset. Men vandringens høydepunkt ligger lenger fremme, i hans oppstandelse fra de døde på den tredje dag.

Vår identitet som kristne, og som pilegrimer i tiden, får sin dypeste dimensjon av Jesu vandring mot døden og hans seier over dødskreftene. Dette tros mysteriet deler vi med de kristne i Egypt, ja, kristne over hele verden.

Den postmoderne pilegrim begir seg ofte ut på vandringen for sin egen del. Jesus gikk den tunge veien for andre, for alle og for oss. Det ligger et solidaritetsmotiv i dette, en oppfordring om å inkludere våre trosøken under andre forhold på vår egen vei og vandring. La oss be for den forfulgte kirke!

TEKST: EYVIND SKEIE, PREST, SALMEDIKTER OG FORFATTER

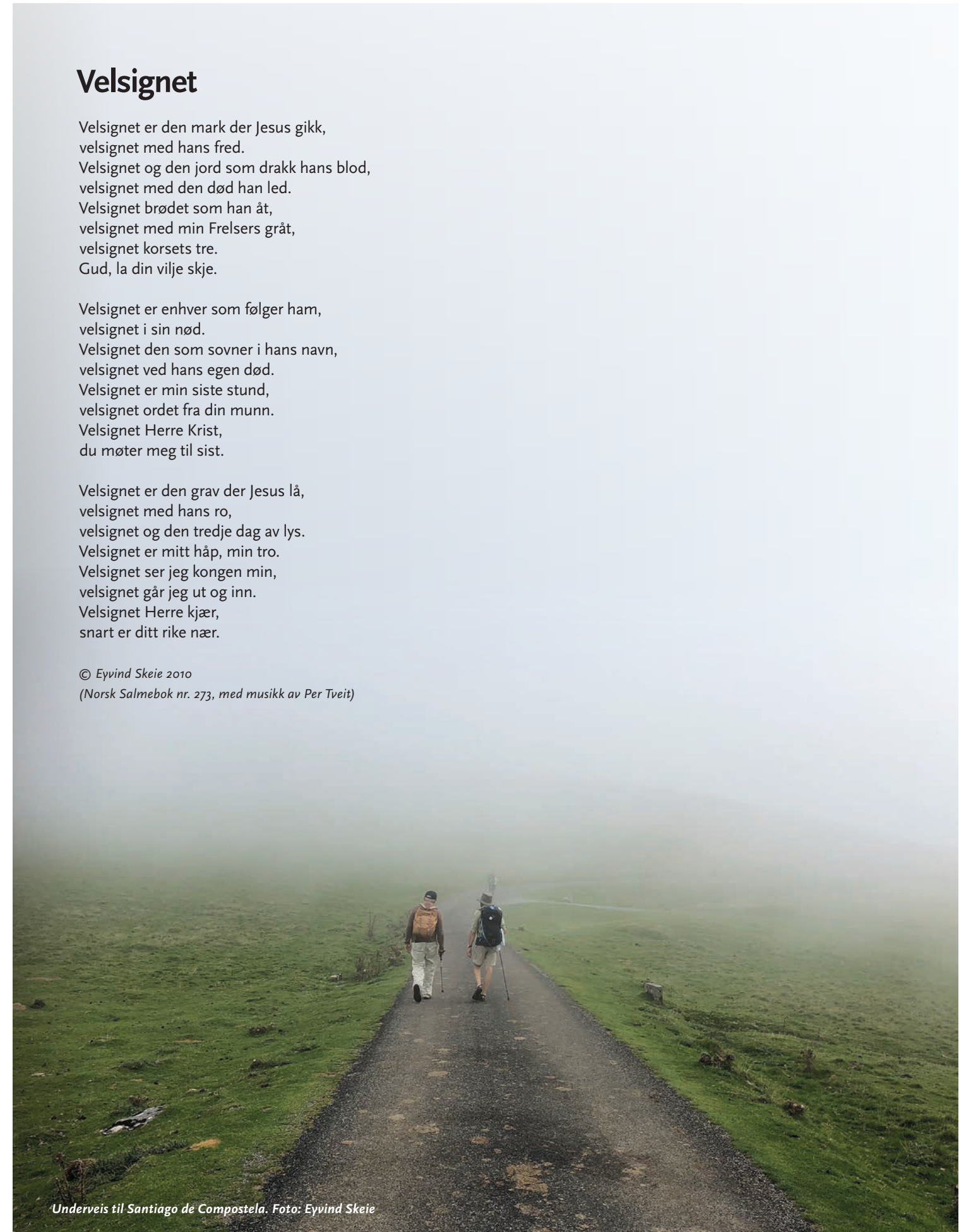
Velsignet

Velsignet er den mark der Jesus gikk,
velsignet med hans fred.
Velsignet og den jord som drakk hans blod,
velsignet med den død han led.
Velsignet brødet som han åt,
velsignet med min Frelsers gråt,
velsignet korsets tre.
Gud, la din vilje skjæ.

Velsignet er enhver som følger ham,
velsignet i sin nød.
Velsignet den som sovner i hans navn,
velsignet ved hans egen død.
Velsignet er min siste stund,
velsignet ordet fra din munn.
Velsignet Herre Krist,
du møter meg til sist.

Velsignet er den grav der Jesus lå,
velsignet med hans ro,
velsignet og den tredje dag av lys.
Velsignet er mitt håp, min tro.
Velsignet ser jeg kongen min,
velsignet går jeg ut og inn.
Velsignet Herre kjær,
snart er ditt rike nær.

© Eyvind Skeie 2010
(Norsk Salmebok nr. 273, med musikk av Per Tveit)

Underveis til Santiago de Compostela. Foto: Eyvind Skeie

– Nigeria lever på kanten av ein katastrofe, ei dødsfelle sett opp av muslimske fanatikarar og terroristar.

TEKST: JOHANNES MORKEN

‘NIGERIA PÅ KANTEN AV KATASTROFEN’

Demonstrasjon i London for dei kristne Chibok-jentene som vart kidnappa av Boko Haram i 2014. Foto: Shutterstock

■ **Den nigerianske professoren** og katolske presten Obiora Ike ropar varsku om «talibanisering av Nigeria» – heimlandet sitt.

– Nigerianske kristne og moderate muslimar krev at Europa står opp for sanninga. Det internasjonale samfunnet må protestera høglydt. Dette er ikkje ei tid for stille diplomati. Det trengst sanksjonar – ikkje mot industrien vår, men mot dei som øydelegg landet. Eg utfordrar Noreg som sit i Tryggingrådet i FN, seier Ike og legg til:

– Europa hadde sjølv religionskrigar i 30 år. Det er ingen grunn til å starta ein slik i Nigeria.

Ike leier den religiøse dialogen mellom muslimar og kristne i sin eigen delstat. Men i mange delstatar renn blodet. Det mest folkerike landet i Afrika er blitt eit av dei mest terror- og valdsherja landa i verda. Dei religiøse motsetnadene er kome meir og meir til syne. 12 delstatar i nord innførte den islamske straffelova sharia for kring 20 år sidan.

Brenner hus og kyrkjer

Terrorrøsla Boko Haram (Namnet tyder: «vestleg utdanning er synd») har lenge herja i nordaust. Boko Haram har kidnappa skulejenter, den mest kjende er kristne Leah Sharibu som har vore bortført i tre år. Dei har utført massakrar, brent ned hus og angripe kyrkjer.

Boko Haram har drepe titusenar. Kring to millionar er drivne på flukt i eige land. Boko Haram skaffar seg pengar ved plyndring, kidnapping og løysepengar.

Boko Haram har angripe staten og muslimar som ikkje vert rekna som rett-truande. Regjeringa har ikkje makta å stoppa organisasjonen. Utbrytargruppa IS Vest-Afrika (ISWAP) er anerkjent av Den islamske staten.

Regjeringa har erkjent at Boko Haram og IS Vest-Afrika angrip kristne: «Dei har starta å angripa kristne og kristne landsbyar av ein klar grunn – å utløysa ein religionskrig og kasta nasjonen ut i kaos», sa informasjonsminister Lai Mohammed i fjor (Christianity Today).

Beitekonflikt, våpen og død

I mange statar i Midtbeltet i Nigeria har også valden eskalert. Her rasar ein konflikt mellom ei valdeleg gruppe av gjetarfolket fulani og fastbuande bønder av andre etniske grupper. Fulani er gjerne muslimar, bøndene er ofte kristne eller tradisjonelt afrikansk religiøse.

Forteljningane om konflikten er ulike. Den britiske katolske professoren Ian Linden har skrive bøker om

islam i Afrika og vore med i kristent-muslimsk fredsarbeid i nordaust. Han meiner klimaforandring, folkeflytting og kamp om knappare beiteland og marknader er problemet i Midtbeltet.

Men religion er, skriv Linden i katolske The Tablet, blitt ein sterkare «markør». Det er blitt fleire og fleire målretta væpna angrep frå fulani-militsar på kyrkjer og kristne.

«Islamisering»

Utslaga av terroren liknar det vi har sett frå Boko Haram i nord. Dei siste fem åra er mellom 150 og 200 kyrkjer brende eller knuste. Over 100 prestar og prestestudentar er kidnappa. Hundrevis av kristne er drepne, mange i heimane sine.

Religiøse ekstremistar manipulerer religion til forsvar for vald og terror.

Obiora Ike

Frå Enugu i sør tek den katolske professoren Obiora Ike langt sterkare i. Han meiner at det som skjer sentralt i landet, er «landtjuveri for å islamisera meir av Nigeria».

– Dei siste åra har vi sett at fulani-militsen vil ta over land eigd av kristne eller tilhengjarar av tradisjonell afrikansk religion. Kveg er milliardindustri. I staden for å ha kveget på ranchar, vil dei heller gjeta kveget over store område og okkupera nytt land, seier Ike.

«Medskuldig»

Wole Soyinka, nigeriansk nobelprisvinnar i litteratur frå 1986, seier til BBC at det at president Buhari er taus om dei «illegale handlingane» til dei valdelege gjetarane på tvers av Nigeria viser at «presidenten er medskuldig».

Soyinka seier at han er redd for borgarkrig. Han ber presidenten seia tydeleg til dei som står bak gjetar-valden, at dei skal driva business som forretningsfolk. →

Obiora Ike, katolsk professor. Foto: Privat

Nobelprisvinnar Wole Soyinka. Foto: Shutterstock

← Skogen min og jorda mi minkar. Presidenten må vera heilt klar på at dei ikkje skal driva forretning ved å drepa, voldta eller torturera, eller ved å okkupera land som ikkje høyrer dei til, seier Soyinka.

«Teater for angrep»

– President Buhari let politi og hæren dekkja over det som skjer, fordi det støttar deira eigen agenda om å islamisera Nigeria, seier Ike og legg til:

– Politi og hæren er sterke nok til å stoppa fulani-militsen, men gjer det ikkje. Det er forbode å bera våpen i Nigeria. Men fulani-terroristane har våpen. Statane i Midtbeltet er blitt eit teater for islamske angrep.

Fulani-militsen har kunna bytta ut machetar med det russiske automatgeværet AK-47. Våpna kom ikkje minst frå Libya. Då Gadaffi vart styrta med europeisk hjelp i 2011, hamna store mengder våpen i hendene på Boko Haram, ISWAP, fulani-militsen og andre. Våpen flyt fritt gjennom ørkenen i nord.

Frå Saudi-Arabia, Qatar og Emiratane kjem pengar som finansierer moskear.

– Det er moskear over alt, også der det ikkje finst muslimar som bed, seier Ike. Desse landa finansierer også våpen, meiner han.

– Fortel meg korleis ein gut utan klede og sko og heim, ber våpen som kostar innpå 20 000 dollar. Kven har gitt han pengane?

«Snur ryggen til»

Ike er glad for vestlege protestar mot Kinas undertrykking av uigurane i Kina og undertrykkinga av rohingya-folket i Myanmar.

– Men vi er sjokkerte når vestlege land som står for fundamentale rettar, snur ryggen til valden og talibaniseringa i Nigeria. Kvifor seier ingen noko om kristne

Ho er ei kristen jente som gjekk på skulen. Difor er ho og mange andre jaga på flukt av Boko Haram som kjempar mot utdanning og angrip kristne. Foto: CSW

” Presidenten må vera klar på at fulani-gjetarane ikkje skal driva forretning ved å drepa, voldta eller torturera.

Wole Soyinka, nobelprisvinnar

som vert undertrykte i Nigeria? Kvifor kjøper venene vår i Vesten tøv om at dette berre er kamp om kontrollen over beiteland?

Fulani er, minner Ike om, ikkje ei einsarta gruppe: By-fulani har ikkje kveg og bur saman med andre i fred. Blant kveg-fulani er det mange som lever fredeleg med alle. Men så har det oppstått det Ike kallar ei terrorgruppe.

– Fulani-terroristane drep. Dei gjev alle fulani eit dårleg rykte, diverre. Alle fulani er slett ikkje dårlege. Fulani-militsen brukar også tidvis vald mot andre fulani, for å pressa dei til å bli med. Men hovudmålet er kristne i Midtbeltet og delvis i sør, seier Ike.

Han seier at det finst tilfelle av valdeleg kristent sjølvforsvar.

– Men det er eit marginalt fenomen. Dei fleste angrepa på kristne skjer midt på natta. Om morgonen er angriparane borte, ingen veit kvar dei er. Bøndene har ikkje AK-47-gevær. Dei valdtek ikkje konene til fulani-folket, det som er blitt normalen i terrorismen mot kristne landsbyar.

Overlevde drapsforsøk

Obiora Ike vart fødd medan britane var koloniherrar (fram til 1960). Han har vore med på 50 års oppbygging av landet sidan den tre år lange blodige Biafra-krigen tok slutt i 1970.

– Foreldra mine er kristne. Men eg vart fødd i eit fritt muslimsk nabolag. Dei fleste venene mine er muslimar. Men religiøse ekstremistar manipulerer ein religion til forsvar for vald og terror, seier Ike og held fram:

– Muslimar har rett til fremja trua si, men ikkje til å tvinga andre til å tru eller til å bruka kveg og våpen til å øydeleggja folks liv, fridom og lagnad.

I oktober 2002 overlevde Ike så vidt eit drapsforsøk. I november 2012 vart kyrkja der han var prest, storma om natta. Altaret, religiøse bilete og anna inventar vart knust i det første tilfellet av slik terror sør i Nigeria.

Religion og fred

Obiora Ike seier at «islam er også ein religion for fred».

– Men islam er diverre også det som Boko Haram, fulani-terroristane og IS i Vest-Afrika hevdar at islam er. Moderate islam har ikkje klart å trekkja lina og seia at «dei er ikkje ein del av oss».

– Du leier den muslimsk-kristne dialogen i Enugu. Kva er responsen frå dialog-partnarane?

– Dialog er ein avtale mellom muslimar og kristne om å snakka saman, ikkje om dogme, men om den felles lagnaden vår. Vi går til den same marknaden, pustar den same lufta. Vi snakkar om ebola, om vern om forretningane våre og om fotballkampar. Vi utvekslar gåver til høgtidene. Vi har gode erfaringar. Når fulani-militsen har kidnappa nokon, ringer vi venene våre. Nokre saker er blitt løyste.

«Smugla inn»

I 1986 vart Nigeria meldt inn i Organisasjonen av islamske land.

– Nigeria er eit viktig land, også for den muslimske verda og vart smugla inn, utan debatt. Men Nigeria er ikkje eit muslimsk land, seier Ike og legg til:

– USA har fanatikarar som trur på Trump, same kva Trump gjer. Nigeria har folk som blindt følgjer president Muhammed Buhari. Men leiarskap er å trekkja lina, slik at folk respekterer styre etter lova.

Ike seier at regjeringa i delstaten hans har muslimske representantar sjølv om 99 prosent av folket er kristne.

– Kvifor ikkje ha det same i nord? Gløym det. Kristne får ikkje arbeid eller byggja kyrkjer der.

Utbreidd fattigdom

Nigeria vart ein gong kalla Afrikas matfat. Dei store oljeinntektene landet har fått dei siste tiåra, hamnar på svært få hender. Korrupsjonen er utbreidd.

I nord lever kring 80 prosent under fattigdomsgrensa, mot 27 prosent i sør. 15 millionar barn og unge går ikkje på skulen – 80 prosent av desse bur i nord, og 80-85 prosent er jenter. Boko Haram kjempar mot utdanning og spelar på fattigdom og mistru til staten. Boko Haram har forverra krisa i ein heil region med terror over landegrensene.

– Den einaste opplæringa millionar får, er frå ein mul-lah som forklarar Koranen under eit tre. Den som ikkje går på skulen, veit ikkje noko om verda og får ikkje jobb. Men dei kan bli rekrutterte av Boko Haram til å sprengja ei bombe eller skyta nokon, for som Boko Haram seier, ikkje å hamna i helvete, seier Ike og legg til:

– Det er tid for å stå opp for sanninga om det som skjer i Nigeria. ■

” Vi er sjokkerte når vestlege land som står for fundamentale rettar, snur ryggen til.

Obiora Ike

Nigeria – folk og politikk

- Folketal: 214 millionar.
- 36 delstatar.
- Stor oljeproducent.
- 200 etniske grupper. Tre store: Hausa, joruba og ibo.
- Biafrakrigen 1967-70: Iboar i søraust erklærte Biafra sjølvstendig. Innlemma igjen.
- 28 år med kupp og diktatur. Frå 1999: Formelt demokrati.

Nigeria – religion og land

- 49,3 prosent kristne, 48,8 prosent muslimar, 1,4 prosent folketru (Pew Institute).
- Sør: Hovudsakleg kristent, muslimar i sørvest.
- Midtbeltet: Meir blanda, dei fleste stader klar overvekt av kristne.
- I nord: Muslimsk, lommar av kristne.
- Arbeidsløyse: 25 prosent.
- Ørkenspreiing, klimaforverring, korrupsjon og folketalsvekst skjerpar konflikatar.

Obiora Ike

- Menneskerettsaktivist. Professor i etikk og tverrkulturelle studiar ved Godfrey Okoye University i Enugu sør i Nigeria.
- Fekk i 2020 tysk Stefanus Prize for innsats for forfølgde kristne. Utdelt i hovudkvarteret for Kirkenes Verdensråd i Genève.
- Har starta 20 frivillige organisasjonar, som Catholic Institute for Development, Justice and Peace.

Fanger i Sovjetunionen får besøk.
Foto: Misjon bak Jernteppet

DET STARTET MED ET BREV TIL EN FANGE

En fengslet søndagsskolelærer i Sovjetunionen fikk oppmuntringsbrev fra ungdom i Norge. Det opplevde fangen som å få besøk på cellen.

TEKST: GISLE SKEIE

■ **I høst hadde** jeg gleden av å skrive en masteroppgave ved MF vitenskapelig høyskole. Jeg intervjuet åtte faste givere til Stefanusalliansen om forfulgte kristne, trosfrihet, givertjeneste og kristen tro.

Målet var å forstå mer av hva som motiverer folk til å gå til ideelle organisasjoner som Stefanusalliansen – og hvilken rolle troen spiller i dette. De åtte som ble intervjuet, delte raust sine tanker og erfaringer. De fortalte

også hva det var som gjorde at de en gang ble engasjert i arbeidet for forfulgte og trosfrihet.

Fengslet søndagsskolelærer

Gaute (det er ikke hans egentlige navn) fortalte om en klassevenninne ved ungdomsskolen, på 1980-tallet, som hadde med seg informasjon om hvordan man kunne sende oppmuntringskort til fengslede kristne i Sovjetunionen.

Det var Misjon bak Jernteppet, som Stefanusalliansen het den gangen, som stod bak aksjonen. Gaute ble straks engasjert, og han kopierte inn bibelvers og enkle setninger på russisk og sendte kortet til en mann som var blitt fengslet for å drive søndagsskolearbeid.

Etter en stund kom det svar tilbake. Det gjorde sterkt inntrykk på den unge Gaute, som husker spesielt godt at den fengslede «takket for besøket». Det å motta slike oppmuntrende brev, opplevde fangen, var som å få besøk på cellen.

Et sentralt bibelvers

Det gir mening å lese Gattes sterke, enkle historie i lys av Hebreerne 13,3: «Husk på dem som sitter i fengsel, som om dere var lenket sammen med dem, og husk på dem som blir mishandlet, som om det gjaldt deres egen kropp.»

» Flere (...) sa at en viktig grunn til å støtte Stefanusalliansen, er at de opplever at det de får tilbake, er vel så viktig som det de gir.

Dette bibelverset var en gjenganger, da de åtte intervjudeltakerne ble spurt om bibelvers eller bibelfortellinger som de opplevde særlig motiverende for å støtte de forfulgte. Det er et bibelvers som kaller på vår innlevelse og empati.

Empati og nestekjærlighet

Nettopp empati viste seg å bli et sentralt tema, etter hvert som jeg fordypet meg i de åtte intervjuene. Empati betyr «innlevelse, evne til å identifisere, forstå og anerkjenne gyldigheten av andres følelsesmessige tilstand og reaksjoner» (Store Norske Leksikon).

I kristent trosliv er det mye som både påkaller og øver vår evne til empati og det å ta innover oss andre menneskers livssituasjon. Både bønn, bibeltekster, refleksjon og kristent fellesskap bidrar til dette. Empati er kanskje en sterkere kraft i kristen tro enn vi tenker over? Den motiverer oss til å vise nestekjærlighet. Og både pengegaver, forbønn og appellbrev er uttrykk for nestekjærlighet.

Opplevelsen av å få noe

Flere av intervjudeltakerne sa at en viktig grunn til å støtte Stefanusalliansen, er at de opplever at det de får tilbake, er vel så viktig som det de gir. Det tyder forhåpentligvis på at Stefanusalliansen klarer å være et bindeledd mellom troende fra mange land og kirkesamfunn.

I troens verdensvide fellesskap er avstanden ofte stor, både geografisk og når det gjelder våre ulike livssituasjoner. Men i Kristus finnes det ikke noe «vi» og «de». Det er sammen at vi er forfulgt, sammen vi er frie og sammen at vi får være Jesu kropp på jorden. ■

LES OPPGAVEN

Masteroppgavens tittel er: «Som om dere var lenket sammen med dem. En kvalitativ studie av givermotivasjonen hos et utvalg faste givere til Stefanusalliansen.» Oppgaven er fritt tilgjengelig: www.mfopen.mf.no

Vekst i gaver i 2020

Til tross for et meget utfordrende år, hadde Stefanusalliansen vekst i gaver i fjor. Ordinære gaveinntekter fra enkeltgivere, menigheter og grupper ble i fjor på 31 millioner, mot 29,9 millioner i 2019 – opp 3,7 prosent. – Det er gledelig. Vi kan opprettholde arbeidet for forfulgte og for trosfrihet, sier Marianne Haugerud, leder for kommunikasjon og marked. Aktivitetene i grupper og menigheter gikk naturlig nok ned. Stefanusalliansen fikk 3,3 millioner i overføringer, ned 1,3 millioner fra 2019. – Men dette var en mindre nedgang enn fryktet. Det har vært flott å se mange menigheter og grupper bruke kreative metoder for å samle inn penger til arbeidet for de forfulgte, sier Haugerud. Trofaste enkeltgivere har reelt sett økt gaveinntektene med 2,4 millioner fra 2019 – en økning på hele 9,5 prosent. Stefanusalliansen mottok to store testamentariske gaver og endte med 4,9 millioner kroner, mot 2,8 millioner i 2019. – Vi vil rette en stor takk til alle om trofast gir til de diskriminerte og forfulgte og til kampen for trosfrihet, sier Haugerud.

Marianne Haugerud takker for gode gaveinntekter i 2020.

Selde lodd på Fitjar

Foreninga på Fitjar, som i fleire tiår har støtta Stefanusalliansen, måtte avlysa basar- og møtehelga i slutten av januar. I staden laga dei loddbok med fine gevinstar. Kvinnene i foreninga selde lodd til familie og kjente. – Vi fekk inn heile 34 000 kroner til Stefanusalliansen. Folk i Fitjar er fantastiske til å støtta misjonsarbeid, seier Åshild Vestbøstad.

Forebygger skilsmisser under forfølgelse

■ **Mange prester og kirkeledere** i Sentral-Asia lever under konstant press på grunn av forfølgelse. Presset påvirker parforhold og familier negativt.

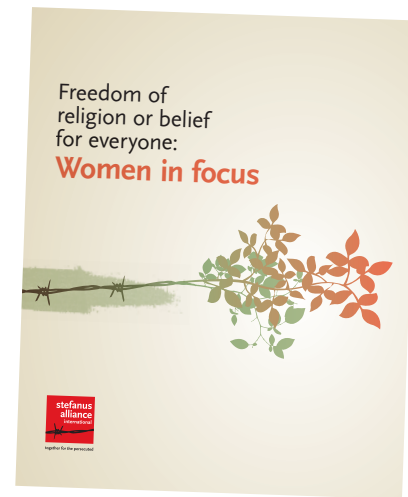
I et land i Sentral-Asia støtter Stefanusalliansen et prosjekt som vil hjelpe pastor- og lederfamilier med ekteskapsveiledning, seminarer for sunne familieband og konferanser med hvile og åndelig støtte.

I tillegg til forfølgelsen og det presset det innebærer, er mange av prestene førstegenerasjons kristne selv, med en kulturell og religiøs arv som ikke harmonerer med kristne verdier. Ektefeller sees ikke som jevnbyrdige, og par har begrenset erfaring med åpen kommunikasjon og gode former for konflikthåndtering.

Sårbare for skilsmisser

Derfor er familiene til prester og kirkeledere sårbare for skilsmisser. Når prestens familie lider, svekkes menigheten. Det kan undergrave det kristne vitnesbyrdet.

Familietjenesten i dette prosjektet har som mål å ta imot to par hver måned og ha fire seminarer eller konferanser i ulike regioner. Under pandemien i 2020 klarte de å ta imot fire par på Restoration House i hovedstaden i landet der prosjektet er.

Løfter kvinners trosfrihet

■ **I 2011 utga Stefanusalliansen** den første utgaven av heftet Tros- og livssynsfrihet for alle. Heftet er blitt brukt i trosfrihetsopplæring i mange land og er oversatt til 11 språk.

Vi er blitt mer og mer oppmerksomme på at brudd på trosfriheten rammer kvinner og menn ulikt. Internasjonale rapporter antyder at religiøs forfølgelse av kvinner ofte er mer skjult og sammensatt enn den forfølgelsen menn utsettes for.

Kvinner opplever ofte å bli diskriminert både på bakgrunn av sitt kjønn og sin tro, og er samtidig i langt større grad utsatt for seksuelle overgrep. Brudd på kvinners trosfrihet blir også i mindre grad dokumentert fordi overgrepene ofte skjer i hjemmet.

Siden mye av rapporter og statistikk om brudd på trosfriheten legger lite vekt på kvinners erfaringer, har vi nå laget en ny versjon av heftet Tros- og livssynsfrihet for alle – med søkelys på kvinners trosfrihet.

Vi utforsker noen av utfordringene for beskyttelse av kvinners trosfrihet og foreslår noen tiltak. Målet er å vekke engasjement og refleksjon, samt inspirere til handling.

Den første utgaven er på engelsk, for våre partnere og andre som er interesserte i temaet trosfrihet og kvinners rettigheter. I løpet av året håper vi å få laget en norsk utgave. ■

LES MER PÅ NETTET

Heftet er tilgjengelig på Stefanusalliansens nettside: www.stefanus.no

SKRYTER AV UNDERVISNING I TROSFRIHET

Digitale læringsressurser om trosfrihet som er utviklet av Stefanusalliansen og nordiske partnere, får skryt i evaluering.

TEKST: BIRGITTE MOE OLSEN

■ **– Materiellet har vært** øyeåpnende og svært nyttig for aktivister, religiøse grupper og myndighetspersoner som har benyttet seg av dem, heter det i en fersk evalueringsrapport laget av revisjons- og rådgivingselskapet KPMG. Læringsressursene er utviklet av et nordisk tverrkirkelig nettverk for trosfrihet, NORFORB, der Stefanusalliansen er med.

Evalueringen tar for seg et treårig prosjekt finansiert av Utenriksdepartementet. Prosjektet har også drevet opplæring, dokumentert brudd på trosfriheten, gitt rettshjelp og utrustet advokater til bedre å håndtere saker som handler om trosfrihet. Kvinners trosfrihetssituasjon er blitt belyst.

Stor etterspørsel

Læringsressursene har, via en egen nettside, nådd tusentall i mange land og er brukt på frivillig initiativ. Dette viser stor etterspørsel etter å lære mer om hva trosfrihet er og hvordan stoppe overgrep.

NORFORBs egne digitale kurs i trosfrihet har lange ventelister og så langt søkere fra nær 40 land.

– Undervisningen har hatt størst effekt i Sørøst-Asia. Stefanusalliansens lokale partner har også dokumentert

” Materiellet har vært øyeåpnende og svært nyttig.

KPMG i rapport

overgrep og drevet internasjonalt påvirkningsarbeid. Resultatet er en forbedret situasjon for en forfulgt minoritet med betydelig mindre press fra myndighetene, heter det i rapporten.

Flere oversettelser

Fremover er ønsket å prioritere flere oversettelser og tilpassing til lokale kontekster. Kursopplegget ble i 2020 oversatt til arabisk, og Stefanusalliansens partner i Libanon, Adyan Foundation, startet i januar 2021 sitt første kurs for mennesker fra flere land i Midtøsten.

Det er utviklet en digital database med juridiske virkemidler for å bøte på trosfrihetsbrudd blant annet i Kirgisistan, Kasakhstan og India. Databasen retter seg primært mot lokale advokater. De har også fått opplæring, men denne delen er blitt begrenset på grunn av Covid-19.

Sikret kirke

I Hviterussland har Stefanusalliansens lokale partner gitt rettshjelp til 60 organisasjoner som opplever diskriminering, og suksessfullt sikret juridisk status for en evangelisk kirke.

– Stefanusalliansens internasjonale tilstedeværelse har vært positiv for prosjektet, heter det i evalueringen. Blant annet har en rapport rundt sammenhengene mellom trosfrihet, kvinners rettigheter og FN's bærekraftsmål bidratt til større forståelse, også internasjonalt.

Stefanusalliansen inngikk den treårige avtalen med Utenriksdepartementet i 2018. Den er på til sammen 24 millioner kroner. Avtalen er senere supplert.

UD-avtalen går ut til sommeren. Stefanusalliansen søker ny avtale. ■

I Egypt fikk en gruppe kirkeledere kurs i trosfrihet, her et gruppearbeid. De fleste kurs går digitalt. Foto: Johannes Morken

På Josefs hus er det hvile.
Foto: Stefanusalliansen

DE STARTET EN HUSMENIGHET

■ **En kvinne** som vi kaller J, bor i en liten landsby i et land i Sentral-Asia. For ti år siden besøkte J og moren hennes en registrert kirke i en by et stykke unna landsbyen som de bor i. De kom til tro på Jesus som frelser.

De to startet en husmenighet hjemme. Det kom troende fra byen også. Noen fra landsbyen ble også med, og de ble kristne. Gruppen vokste. Det muslimske samfunnet ble bekymret. De ville stoppe den nye troen og true dem, for å tvinge dem til å slutte med «sin kristendom».

Nektet å gå tilbake

Men de to kvinnene nektet å konvertere tilbake til islam. Da startet ulike forfølgelser. Men Js mor gikk rundt i landsbyen og sang om

Jesus, og hun sa til sin datter: «En dag vil de forstå, en dag vil de tro på Jesus.»

Årene gikk. De måtte slutte å samles i hjemmet. I stedet møtte de andre troende i en annen landsby. En dag døde moren, og samfunnet tillot ikke J å gravlegge henne. I landsbyen er det bare en muslimsk gravplass, og J ble truet på livet dersom hun gravla moren.

Den døde kvinnen ble derfor gravlagt et annet sted, men liket ble gravd opp av sinte landsbybeboere. Da familien gravla henne på enda en annen gravplass, ble den døde nok en gang gravd opp. Dette skjedde tre ganger. J er bekymret, hun vet ikke hvor moren er begravet.

Men en natt hadde J en drøm. Jesus kom og sa: «Hun er med meg og har det bra.»

Fikk støtte

Kvinnen delte historien da hun fikk være noen uker på Josefs hus som Stefanusalliansen støtter i hennes naboland. Der får kristne fra Sentral-Asia komme for noen uker for samtaler og hvile fra et liv under press hjemme. På Josefs hus ble kvinnen kjent med en kvinne fra et annet naboland. De to fikk nye venner – og de fikk helseundersøkelser som de ikke selv har råd til.

Kvinnene takker Gud for pusterommet på Josefs hus. ■

INDIA: BRYTER OPP BØNNEMØTER

Indiske ekstremister kan angripe både kristne og muslimer. Det er et resultat av lover som kriminaliserer konvertering av hinduer.

– Som et resultat av anti-konverteringslovene kan religiøse minoriteter nå bli angrepet av omtrent hvem som helst, særlig av «borgervern», heter det i en rapport fra Det evangeliske fellesskapet i India (EFI). EFI har dokumentert 327 angrep på kristne i 2020, det virkelige tallet er trolig mye høyere.

Den indiske delstaten Madhya Pradesh ble i 2020 den åttende indiske delstaten til å innføre en lov som kriminaliserer konvertering, med strenge straffer.

Kristne har fått merke den nye loven. 27. januar ble et bønnemøte i landsbyen Bagholi i Balaghat-distriktet avbrutt av en mobb på omtrent 40. Politiet tok fem til politistasjonen for avhør, melder trosfrihetsorganisasjonen CSW som har fått flere varsler om angrep.

LES MER OM INDIA

Les en lengre sak på www.stefanus.no

Noen saker er viktig å få raskt ut til deg

Abonner på **BREV FOR TROSFRIHET** på e-post fra Johannes Morken

Hvorfor dette brevet på e-post? Historiene om bruddene på trosfriheten er så mange at vi ikke på langt nær har plass i Magasinet Stefanus. Noen saker er også viktig å få ut raskt. Papirmagasinet har portrett- og dybdeintervjuer og de større nyhetssakene. Mens brev for trosfrihet på e-post, sammen med sosiale medier, holder deg løpende oppdatert med de viktigste sakene – også mellom hver utgivelse av magasinet. Meld deg på via denne webadressen: kampanje.stefanus.no/brev-for-trosfrihet/ eller **skann over QR-koden** med mobilkameraet ditt og registrer deg på nettsiden! Du vil motta nyhetsbrevet ca. hver 14 dag (gratis) og du kan når som helst melde deg av. Takk for at du bryr deg om de forfulgtes sak!

Uten skolegang er det en dyster framtid som venter de hardt prøvede flyktningbarna fra Syria.

Vår partner i Libanon, Resurrection Church Beirut driver en unik skole for flyktningbarn fra Syria mellom 5 og 11 år. Barn av enker og de fattigste blir prioritert.

De ansatte i kirken er svært bekymret for barnas psykiske helse nå under covid-19. De har spurt oss om hjelp til å gi fattige familier mobiltelefon eller nettbrett slik at barna kan fortsette undervisningen hjemmefra. En viss struktur, lek og skole er essensielt for barn som sliter med sosiale utfordringer og krigstraumer. **Så akkurat nå kan selv en enkel mobiltelefon gi håp for framtiden i en tung tid.**

Vil du gi et bidrag til disse barna så de ikke faller ut av skolen under covid-19? Du kan benytte vedlagte giro eller gi på:

Gavekonto **3000 14 57922**

VIPPS til **19013**

merk ditt mobilnummer + SKOLE

GAVEEKSEMPEL:

En brukt mobiltelefon eller nettbrett til en flyktningfamilie.

Ca. kr 450,-

GAVEEKSEMPEL:

En uke på skolen, et daglig måltid og medisinsk tilsyn for et flyktningbarn.

kr 590,-

